

**Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar ve İskân, Malî ve İktisadi İşler, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları
(M. Meclisi 1/82; C. Senatosu 1/777)**

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 261)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1/82 680 - 2780

12 . 6 . 1967

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 9 . 6 . 1967 tarihli 116 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Ferruh Bozbeğli
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 22 . 12 . 1965 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 8 . 9 . 1967 tarihli 115 ve 116 ncı birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 261)

Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân
Komisyonu
Esas No. : 1/777
Karar No. : 19

11 . 7 . 1967

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisinin 9.6.1967 tarihli 116 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakleriyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Tasarı gerekçesinde tafsilen izahı yapılan hususlar ve gerekse Hükümet temsilcilerinin tamamlayıcı beyanlarından sonra, Komisyonumuz Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen metnin aynen kabulüne, öncelik ve ivedilikle görüşmek için, havalesi gereğince Mali ve İktisadi İşler Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa sunulmasına karar verilmiştir.

Başkan	Bu kanuna Sözcü	Kâtip	Cumhurbaşkanınca S.Ü.
Kars	Tabii Üye	Erzurum	N. Nadi
<i>M. Hazer</i>	<i>H. Tunçkanat</i>	<i>S. Hatunoğlu</i>	

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
II. Kangal

Çorum
S. Yalçuk
İmzada bulunamadı

Manisa
O. Süersan

Muş
İ. Hisan Bingöl
İmzada bulunamadı

Mali ve İktisadi İşler Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Mali ve İktisadi İşler Komisyonu
Esas No. : 1/777
Karar No. : 44

14 . 7 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuza havale buyurulan «Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı», Komisyonumuzun 13.7.1967 tarihli toplantısında ilgili bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle her yönden tetkik ve müzakere edildi.

Tasarı gerekçesinde tafsilen belirtilen hususlar ve bunlara mütedair temsilcilerin verdikleri bilgiler Komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden bahis konusu kanun tasarısı Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Cumhuriyet Senatosu Dışişleri Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	Tabii Üye
Balıkesir	Gaziantep	Manisa	Ş. Özkaya
H. Âli Türker	Z. İslâm	R. Ulusoy	Artvin
Sivas	Erzurum	Afyon K.	F. Alpaslan
A. Çekemoğlu	O. Alhocagil	A. Karayığit	
	Sakarya	Konya	
	M. Tırlı	A. Onar	

Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Dışişleri, Turizm ve
Tanıtma Komisyonu
Karar No. : 1/777
Esas No. : 40

19 . 7 . 1967

Yüksek Başkanlığa

«Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğu na dair kanun tasarısı» Komisyonumuzun 18 . 7 . 1967 tarihli toplantısında ilgili Bakanlık temsilcileri de hazır buldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Tasarının gerekçesinde belirtilen hususlar komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden tasarı Millet Meclisinden gelen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe ve Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Sözcü			
Tabii Üye	Balıkesir	Manisa	İstanbul
A. Yıldız	E. Aka	F. Alpiskender	T. Arıburun
Sinop	Ankara	Elâzığ	Samsun
S. Batur	H. O. Bekata	C. Ertuğ	F. Tevetoğlu

Çorum
S. Yalçuk

C. Senatosu (S. Sayısı : 1029)

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No. : 1/777
Karar No. : 30

28 . 11 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 9 . 6 . 1967 tarihli 116 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanması- nın uygun bulunduğu dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 12 . 6 . 1967 tarihli ve 680 - 2790 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Komisyonumu- zun 20 Kasım 1967 tarihli 2 ncı Birleşiminde ilgili temsilciler de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, 1 şubat 1964 tarihinde Tahran'da imzalanmış olan, Türkiye - İran Transit Anlaş- masının onaylanmasını öngörmektedir.

Türkiye ile İran arasında, «Yolcu ve mal transit ve nakliyatını geliştirmek» amacıyla 1949 yılında akdediden ve halen yürürlükte bulunan anlaşma ve ekleri, akdedildikleri tarihteki şart- ları göz önüne alan ve o günkü transit anlayışını aksettiren vesikalar olarak, zamanla gelişen ihtiyaçlar karşısında yetersiz kalmışlar ve dolayısıyla Türkiye ile İran arasındaki transit nakliya- tının arzu edilen şekilde gelişmesini önleyici bir mahiyet almışlardır.

Birçok hükümleri, zamanla lüzumsuz hale gelmiş bulunan bu anlaşmanın yerine, günümüzün ihtiyaçlarına cevap veren iki memleketin bu sahaya taallük eden münasebetlerinde, ileride vu- kuu muhtemel gelişmeleri de göz önüne alan yeni bir anlaşmanın akdinin yerinde olacağı düşü- nülmüş ve bu amaçla iki memleket arasında, 1949 Anlaşmasının uygulamasından edinilen tecrü- belerden de faydalanılarak, yeni bir Transit Anlaşması akdedilmiştir.

Yeni Anlaşma, 15 maddeden ibaret bir esas metin ile, bunun ekini teşkil eden; biri, her iki ülkedeki başlıca transit yollarının tayinine, diğeri, gümrük formalitelerinin basitleştirilmesine aid olmak üzere iki protokol ve gümrük teminatına mütaallik bir mektuptan müteşekkildir.

Bu anlaşma ile, tarafların, gerek iki memleket arasında, gerekse yekdiğerinin ülkesinden, kara, hava ve demiryoluyla yapacakları yolcu ve eşya nakliyatının aksamadan cereyanı için lü- zumlu şartlar ve bu nakliyatın gelişmesini teşvik edecek birçok kolaylıklar karşılıklı olarak temin edilmiştir.

İki memleket arasındaki transit nakliyatını, ileri memleketlerce tatbik edilene benzer bir re- jime kavuşturan anlaşma ve eklerinin onaylanmasını öngören tasarı, Komisyonumuzca benimsen- miştir.

II - Millet Meclisince kabul edilen 1, 2 ve 3 ncü maddeler, Komisyonumuzca da aynen ka- bul edilmiştir.

Başkan	Sözcü	Kâtip	Tabii Üye
Kocaali	Sakarya	Uşak	S. Karaman
L. Tokoğlu	O. Salıhoğlu	M. F. Atayurt	
Ankara	Aydın	İçel	Ordu
Y. Köker	I. C. Ego	C. T. Okyayuz	Ş. Köksal
	Trabzon	Yozgat	
	A. Ş. Ağanoğlu	I. Yeşilyurt	

**Millet Meclisinin kabul ettiği
metin**

Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1 Şubat 1964 tarihinde Tahran'da imzalanmış olan «Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması» ile buna ekli «Transit Yolları hakkında I sayılı Protokol», «Gümrük Formalitelerinin kolaylaştırılması hakkında II sayılı Protokol» ve ekli mektupların onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar
ve İskân Komisyonunun kabul
ettiği metin**

Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 ne madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 ne madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ne madde aynen kabul edilmiştir.

Mali ve İktisadi İşler Komisyonunun kabul ettiği metin

Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 ne madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 ne madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ne madde aynen kabul edilmiştir.

**Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonunun
kabul ettiği metin**

*Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve
eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna
dair kanun tasarısı*

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edi-
len 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edi-
len 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edi-
len 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plân Komisyonunun kabul ettiği metin

*Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve
eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna
dair kanun*

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edi-
len 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edi-
len 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edi-
len 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE İLE İRAN ARASINDA TRANSİT ANLAŞMASI

Bir taraftan,
Ekselans Türkiye Cumhurbaşkanı
ve diğer taraftan,
Mazeste Emperyal İran Şehinşahi,

İktisadi münasebetleri daha da geliştirmek isteği ile ve iki memleket arasında transit mevzuunda daha büyük kolaylıklar uygulanmasını sağlamak amacıyla, Yüksek Âkid Tarafların bu konularda birbirlerine karşılıklı olarak uygulayacakları kolaylık ve faydaların Barseon Konferansı tarafından 14 Nisan 1921 tarihinde onanan Transit Nakliyatının Serbestliği hakkındaki tüzüğün hükümlerine olduğu gibi, Yüksek Âkid Tarafların bağlı buldukları nakliyat ve ulaştırma ile ilgili hususlar hakkındaki bileümle milletlerarası anlaşma ve anlaşmalara da uygun olacağını kabul ederek,

Yukarıda sözü geçen gayelerin gerçekleşmesini sağlayacak en uygun tedbirlerin, anılan milletlerarası anlaşmaların çerçevesi içinde, bahis konusu nakliyata tahsis edilen yollar üzerinde Yüksek Âkid Tarafların hükümlerine veya Devlet otoritesi haklarına hâlel gelmeden, müşterek anlaşma ile ilân edilmesinin gerektiği düşününcesi ile,

Bu hususta bir anlaşma akdine karar vererek aşağıdaki temsilcileri tâyin eylemişlerdir.

Ekselans Türkiye Cumhurbaşkanı için :

Bay Rahmi Gümrükçüoğlu - Dışişleri Bakanlığı

Birinci İktisat Dairesi Genel Müdür Muavini

Majeste Emperyal İran Şehinşahi için :

Bay Mühendis Golamhosein Homayoun - İktisat Vezaretinde

Genel Müdür,

Mezkûr temsilciler usulüne uygun ve muteber görülen salâhiyetlerini teati ettikten sonra, aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır. :

Madde — 1.

Yüksek Âkid Taraflardan herbiri, bu Anlaşma hükümleri gereğince kendi ülkesinden geçecek diğer büyük Âkida ait yoleular ile cinsine, çıkış ve varış yerine bakılmaksızın yoleu esyası, ticari esya ve taşıtlar için serbest transit hakkı tanır.

Not. 1. Çıkış ve varış Âkid memleketlerin hudutları dışında olup Âkidlar ülkesinden geçen yoleu, esya ve taşıtlar Âkidlar ülkesinde transit sayılır.

Not. 2. Transit esyasının Yüksek Âkid Taraflar ülkesinde aktarma edilmesi, karaya çıkarılması, bakımı, muvakkat antrepoya konması ve bu antrepoda manipülasyona tabi tutulması ambalâjlanması ve ambarda teşhiri gibi hususlar bu esyanın transit mahiyetini değiştirmez.

Madde — 2.

Yüksek Âkid Taraflardan herbiri, iki memleket arasında transit faaliyetinin iyi cereyan bakımından kendi ülkesinde transit nakliyatının faydalandığı kara ve demiryollarının onarımını ve bakımını ve bu yolların her mevsimde taşıtlar tarafından rahatlıkla kullanılabilir şekilde muhafazasını temin ederler ve tamamlanması ve uzatılması gereken kısımlar için lüzumlu tedbirleri alırlar.

Transit nakliyatının faydalanacağı yollar (1) numaralı Protokolde gösterilmiştir.

Madde — 3.

Yüksek Akıd Taraflardan her biri, yoleu ve transit nakliyatını geliştirmek üzere, gümrük ve transitle ilgili diğer bilünum formaliteleri âzami ölçüde basitleştirmek ve süratlendirmek için bütün tedbirleri alacaktır.

Bu maksatla (II) numaralı Protokolde gösterilen tedbirler alınmıştır.

Madde — 4.

Yüksek Akıd Taraflardan her biri, diğer Tarafa aid olup transit yoleu ve eşya nakliyatı ile işigal eden müessese ve şirketlerin - hakiki ve hükmi şahıslarını - kendi ülkesinde (1) numaralı Protokolde gösterilen transit yolları üzerinde transit nakliyatı yapmalarına müsaade eder.

Bu müsaade aynı zamanda çıkış ve varış yeri Akıd Tarafların topraklarında bulunan yoleu ve eşya nakliyatını da kapsar.

Madde — 5.

Yüksek Akıd Taraflar ülkesinden transit olarak geçen yoleu eşyası, ticari eşya ve taşıtlardan hizmet karşılığı ücretlerden başka hiçbir vergi ve resim alınmaz.

Madde — 6.

Yüksek Akıd Taraflardan her biri transit nakliyatını kolaylaştırmak maksadiyle, kendi ülkesindeki transit yolları üzerinde, transit nakliyatının miktar ve hacmi ile mütenasibolarak, ambar, ardiye yükleme ve boşaltma tesislerini temin edecek ve bakımını yapacaktır. Aynı veçhile, diğer taraf yoleularının ve transit eşyasının gidiş ve gelişlerinde gecikmeye yol açmayacak şekilde vagon ve diğer taşıt araçlarını sağlayacaktır.

Madde — 7.

Yüksek Akıdlardan her biri, transit nakliyatını kolaylaştırmak ve düzenlemek maksadiyle diğer Akıd Tarafların transit nakliyatı ile işigal eden müessese ve teşekküllerinin kendi ülkesinde transit faaliyetinin icabettirdiği yerlerde, münceşillik ve acantalık tesis etmelerine muvafakat eder ve bu hususta âzami kolaylığı gösterir.

Madde — 8.

Yüksek Akıd Taraflar, transit ticaret ve nakliyatının gelişmesini teminen demiryolu, denizyolu navlunlarıyla, liman ve demiryolu hizmetleri ücretlerinde mümkün olan âzami tenzilâtı yapar ve bu tenzilâtı mektupla yekdiğerine bildirir.

Madde — 9.

Yüksek Akıd Taraflar, bu Anlaşmada münderic hükümlerden her hangi birine nazaran transit nakliyatını daha da kolaylaştırıcı bir milletlerarası anlaşmaya taraf oldukları takdirde, işbu anlaşmanın tadiline lüzum olmaksızın o kolaylıkları yekdiğerine uygularlar.

Madde — 10.

Menşei iki memleketten birinde olup diğer memleketin arazisi üzerinde transit olarak bulunan mallar, üçüncü bir memlekete satışları dolayısıyla hiçbir vergiye, harca veya resme tabi olmayacaklardır. Kezalik, yukarıda anılan satış işlemlerine gerek kendi adlarına, gerek vekil

olarak taraf teşkil eden kimseler de işbu satışlardan mütevellit her türlü vergi mükellefiyetinden (Muamele Vergisi ve Gelir vergileri dâhil) muaf olacaklardır.

Yukarıda anılan vergi muaflığı, yukarıda sözü edilen kimselerin hizmetinde bulunan şahıslara her hangi bir şekilde ödedikleri maaş, şerefiye, komisyon veya bileümle diğer ücretler için uygulanmaz.

Madde — 11.

Milletlerarası anlaşmalar mucibince transiti yapmak edilen eşya ile, Yüksek Âkîd Tarafların kendi kanunlarına göre transit nakliyatı müsaadeye tabi olan eşyaya ait hükümler mahfuzdur.

Madde — 12.

Bu anlaşmanın iyi bir şekilde yürütülmesini ve muhtemel zorlukların giderilmesini sağlamak maksadı ile Yüksek Âkîd Taraflardan her hangi birinin isteği üzerine, iki memlekete mensup temsilcilerden müteşekkil bir Karma Komisyon kurulur.

Bu komisyon münavebe ile Tahran ve Ankara'da toplanır.

Karma Komisyonun işbu Anlaşma hükümleri dâhilinde aldığı kararlar aynen tatbik olunur. Ancak, komisyon Anlaşma veya ilişik protokollerin bâzı maddelerinde değişiklik yapılmasını lüzumlu gördüğü takdirde, bunları Tarafların salâhiyetli makamlarının onayına sunar.

Madde — 13.

Yüksek Âkîd Taraflar, transit işlerini yürütmek ve bu mevzuda lüzumlu tedbirleri alacak ve bu Anlaşmanın hüsnü icrasını kontrol edecek merkezî makamı tâyin ve yekdiğerine bildirirler.

Madde — 14.

İşbu Anlaşma, iki memleket arasında 1949 senesinde akdedilen Transit Anlaşması, Protokol ve ekleri ile, transitle ilgili diğer vesikaların yerine kaim olmak üzere akdedilmiş olup, iki memleketin millî mevzuatı uyarınca tasdik ve tasdik beyannamelerinin Ankara'da teatisini mütaakıp yürürlüğe girecektir.

Madde — 15.

İşbu Anlaşma ve eki Protokoller, tasdik beyannamelerinin teatisi tarihinden itibaren beş sene için muteber olup Âkîdlardan biri tarafından bu müddetin hitamından altı ay önce feshi ihbar edilmediği takdirde, daha beş sene için kendiliğinden temdid edilmiş sayılır.

Tahran'da 1 Şubat 1964 tarihinde Türkçe, Farsça ve Fransızca olmak üzere üç nüsha halinde tanzim edilmiş olup, ihtilâf vukuunda Fransızca metne itibar edilir.

Türkiye Hükümeti adına İran Hükümeti adına
Rahmi Gümrukçüoğlu Golamhosein Homayoun

PROTOKOL (I)

(Transit yolları hakkında)

Türkiye ve İran arasında bugün imzalanan Transit Anlaşmasının 2 nci maddesine atfen, iki Hükümet karşılıklı kolaylık sağlamak üzere başlıca transit yollarını aşağıdaki şekilde tesbit etmişlerdir, bu yollardan nakledilecek mallar Tarafların göstereceği gümrük kapılarından geçecektir.

a) İran hudutları dâhilinde bulunan transit yolları :

1. Bazergan - Tebriz - Tahran - Anul - Sari - Şahpesend - Becnurd - Meşhed - Tayyibat - Kal Kale . Afganistan hududu.

2. Bazergan - Tebriz - Tahran - İsfahan - Yezd - Kerman - Zahedan - Mircave - Pakistan hududu.

b) Türk hudutları dâhilinde bulunan transit yolları :

1. Gürbulak - Erzurum - Trabzon,

2. Gürbulak - Erzurum - İskenderun,

3. Gürbulak - Erzurum - Sivas - Ankara - İstanbul - Edirne - Bulgaristan veya Yunanistan hudutları.

4. Gürbulak - Erzurum - Sivas - Ankara - İstanbul - Tekirdağ - İpsala - Yunanistan hududu.

Bunlara ilâveten, Anlaşmanın 8 nci maddesinde sözü geçen Karma Komisyonunda varılacak anlaşma üzerine diğer yolların tesbiti de mümkündür

İki memleketin trafiğe açık bütün yolları iki memleket uyruklularının gidiş gelişleri için serbest ve aynı şekilde demiryolları Tarafların yolcularının ve transit eşyasının istifadesine de açık olacaktır.

c) Âkîd Taraflar Tebriz - Kotur ve Van demiryolları inşaatının tamamlanması ve iki memleket demiryolları şebekesinin bağlanması için lâzım gelen teşebbüslerde bulunacaklardır.

d) Mezkûr demiryollarının işletmeye açılmasından altı ay önce, bu Anlaşmanın 8 nci maddesinde sözü geçen Komisyon her iki memleket demiryolları yetkili temsilcilerinin iştiraki ile toplanacak ve iki memleket arasında transit trenlerinin ve emtiasının geçişi ve bununla ilgili diğer meselelere mütaallik gereken kararları alacaktır.

Türkiye Hükümeti adına
Rahmi Gümrükçüoğlu

İran Hükümeti adına
Golamhosein Homayoun

PROTOKOL (II)

(Gümrük formalitelerinin kolaylaştırılması hakkında)

Bugün imzalanan «Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması» ile ilgili olarak, iki Hükümet transit nakliyatına mütaallik gümrük formalitelerinde kolaylık ve yeknasaklığı sağlamak amacıyla, aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır.

Madde — 1.

Yüksek Âkîd Taraflara ait hususi ve umumi taşıtlar, Âkîd Taraflar için muteber milletlerarası geçiş müsaadelerini (Carnet de Passage, Triptyque) haiz buldukları takdirde bu müsaadeler teminat olarak kabul edilecektir.

Madde — 2.

Transit nakliyatının, Yüksek Âkîdlerca yekdiğerine tezkiye edilen nakliye müesseseleri ve şirketleri tarafından, aşağıda vasıfları yazılı taşıtlarla yapılması halinde, Âkîdler Gümrük İdarelerinde hamuleye ait gümrük formalitelerinde âzami kolaylık uygulanır.

Teminatın miktar ve şartları ilişik mektupta gösterilmiştir.

Yukarda sözü edilen vasıflar şunlardır :

Kamyonların eşya konulan mahalleri demiryolu vagonlarındaki gibi kapalı olmalıdır. Taşıtın yalnız bir kapısı bulunmalı, bu kapı gümrükçe mühürlendiğinde eşyaya dokunma imkânı kalmamalıdır.

Kapalı kamyonlarla taşınması mümkün olmayan ağır veya hacimli eşyanın açık kamyonla naklinde, üzeri içindeki eşyaya temas edilmesine imkân bırakmayan brandadan bir örtü ile kapatılmış, bu örtü vasıtaya her tarafından düğümsüz iplerle bağlanmış ve kurşunla mühürlenmiş olmalıdır.

Madde — 3.

Bu protokolün ikinci maddesinde yazılı müesseseler ve şirketlere ait taşıtlara Yüksek Âkîd Taraflardan birinin gümrük idarelerince takılan kurşun mühürler, manifestolarında gösterilen yerlerde sağlam ve adeden tam olarak görüldüğü ve şüpheli mucip bir hal veya ihbar bulunmadığı takdirde vasıtalar haricen kontrol edilerek kurşunla mühürlenir, giriş veya çıkışlarına müsaade edilir.

Madde — 4.

Tezkiyeli müessese ve şirketlerin - hakiki ve hükmi şahıslar - yukarda kayıtlı vasıfları haiz olmayan taşıtları ile, tezkiye edilmeyen müessese ve şirketlere ait taşıtlara, gümrük teminatı ve formaliteleri mevzuunda, tarafların dahilî mevzuatı uygulanır.

Madde — 5.

Transit beyannamesi, manifestosu ve bunların tanzimi, tescili ve sair gümrük formaliteleri Tarafların dahilî mevzuatında belirtilen usullere tabi tutulur. Bu formaliteler en kolay şekli ile uygulanır.

Madde — 6.

Hava ve demiryolu ile yapılacak transit nakliyatında gümrük formaliteleri yönünden milletlerarası transit kaideleri uygulanır.

Madde — 7.

Zatî eşya dışında kalan yoleu beraberindeki transit eşya, yurt dışına çıkarılmak üzere, gerekli gümrük muamelesine tabi tutulur.

Madde — 8.

Bu Anlaşmada belirtilen transit nakliyatının icrasında usulsüzlük tesbit edildiği takdirde Tarafların, kaçakçılık Kanunu dâhil, ilgili kanun ve mevzuatı uygulanır.

Madde — 9.

Transit eşyası, Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde ithal muamelesine tabi tutulacak, ancak, gümrük işlemleri ilk hudut gümrüğünde ifa edilmeyip eşya memleket içine götürülecek ise, transit muamelesine tabi tutulur ve bu takdirde gümrük teminatı, muayene ve usulsüzlük mevzularında bu protokolün 2 nci, 3 ncü ve 8 nci maddelerindeki esaslar uygulanır.

Madde — 10.

Âkîd Taraflar gümrük makamlarınca gerek gümrük teminatı gerek sair formaliteler bakımından bu protokolde yazılı hususlara kıyasla daha da kolaylaştırıcı usullerin tatbiki uygun görüldüğü takdirde, bu Protokolün değiştirilmesine lüzum kalmaksızın o usuller uygulanır.

Tahran'da 1 Şubat 1964 tarihinde imzalanmıştır.

Türkiye Hükümeti adına
Rahmi Gümrükçüoğlu

İran Hükümeti adına
Golamhosein Homayoun

Tahran 1 Şubat 1964

Bay Başkan,

Bugünkü tarihle İran ile Türkiye arasında Transit Anlaşmanın imzalanması ile sonuçlanan müzakerelere atfen Anlaşmanın 3 nci maddesi ve (II) numaralı Protokolün (2) nci maddesinde sözü geçen gümrük kolaylıkları ile ilgili olarak gümrük teminatı konusunda aşağıdaki şekilde mutabık kalındığını saygı ile arz ederim:

1. — Âkîd Taraflarca tezkiye olunan nakliye müessesesi ve şirketleri gümrük teminatı olarak diğer Âkîd Tarafın gümrük idaresi adına her hudut giriş kapsı için, -12 000 Amerikan Dolârının kendi memleketinde tedavülde bulunan para ile karşılığını nakid veya banka mektubu olarak yatıracaktır.

İcabettiği takdirde bu meblâğ taraflar bankalarca mutabık kalınacak dövize tahvil ve transfer edilecektir.

2 Âkîd Taraflar, lüzumu halinde, karşılıklı mutabakat üzerine nakit veya banka garantisi olarak yatırılan teminat miktarını azaltıp çoğaltabileceklerdir.

Hükümetinizin yukarıdaki hususlara dair mutabakatını lütfen bildirmenizi saygılarımla rica ederim, Bay Başkan.

Rahmi Gümrükçüoğlu
Türk heyeti Başkanı
Tahran

İran Heyeti Başkanı

Tahran, 1 Şubat 1964

Bay Başkan,

Muhtevası aşağıda kayıtlı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım:
«Bugünkü tarihle İran ile Türkiye arasında Transit Anlaşmasının imzalanması ile sonuçlanan müzakerelere atfen Anlaşmanın 3 ncü maddesi ve (II) numaralı Protokolün (2) nei maddesinde sözü geçen gümrük kolaylıkları ile ilgili olarak gümrük teminatı konusunda aşağıdaki şekilde mutabık kalındığını saygı ile arz ederim.:

1. Âkîd Taraflarca tezkiye olunan nakliye müessesesi ve şirketleri gümrük teminatı olarak diğer Âkîd Tarafın gümrük idaresi adına her hudut giriş kapısı için, 12 000 Amerikan Dolârının kendi memleketinde tedavülde bulunan para ile karşılığını nakid veya banka mektubu olarak yatıracaktır.

İcabettiği takdirde bu meblâğ taraflar bankalarınınca mutabık kalınacak dövize tahvil ve transfer edilecektir.

2 Âkîd Taraflar, lüzumu halinde, karşılıklı mutabakat üzerine nakid veya banka garantisi olarak yatırılan teminat miktarını azaltıp çoğaltabileceklerdir.

Hükümetinizin yukarıdaki hususlara dair mutabakatını lütfen bildirmenizi saygılarımla rica ederim, Bay Başkan.»

Türk Hükümetinin, İran Hükümetinin yukarıdaki teklifi ile mutabık bulunduğunu teyideder saygılarımı sunarım Bay Başkan,

Bay Mühendis Golamhosein Hamayoun
İran Heyeti Başkanı
Tahran

Türk Heyeti Başkanı